



GOY QURSAĞI UŞAQ JURNALI

2(42) mart - aprel 2013

1.20 AZN

BALACA DOSTLAR,
GƏLİN BİRLİKDƏ
NAĞILLAR ALƏMİNƏ
SƏYAHƏT EDƏK!

WELCOME

Əziz balaca dostlarımız!

Maraqlı gün keçirmək, aylənərək
öyrənmək istəyirsinizmi?

Sizi F.Köçərli adına Respublika
Uşaq Kitabxanasında hər bazar
təşkil olunan «Nağıl saati»na
dəvət edirik.

Siz bu vaxt ərzində
nəinki nağıla qulaq
asacaq, həm də
səhnələşdirilmiş
nağılları seyr etmək,
hətta nağıl
qəhrəmanı olmaq
şansını da
qazanacaqsınız.

Nağıllar
sizin maraq və
arzularınıza
uyğun seçiləcək.
Dostunuz Aynur
maraqlı nağıllar oxuyacaq və
sizinlə birlikdə nağıl qəhrəmanlarını müzakirə
edəcək.

Sizə ev tapşırığı kimi qəhrəmanlardan birinin
rəsmi çəkmək tapşırılacaq. Ən yaxşı rəsmi
çəkən mükafatlandırılacaq.

Nağıl saati
12:00-dan
13:00-dək
davam
edəcək.

S.Vurğun 88.
Tel:012-597-08-51
012-597-09-86



Hələ də oğlunu gözləyir ana

Çox illər dolanıb, ötüb o vaxtdan,
Neçə yol açılib, solub çiçəklər.
Bəzən bahar olub, bəzən qar, tufan,
Fəqət, ürəyində zərif diləklər,
Həsrətlə alışıb hey yana-yana,
Hələ də oğlunu gözləyir ana.

Ananın əzizi, ciyərparəsi
Qayıdıb gəlməmiş ağır səfərdən.
Gecələr gözünü azca yumsa da,
Külək pəncərəni döyəndə hardan
Diksini baxmadan qaçır eyvana
Hələ də oğlunu gözləyir ana.

Deyirlər, Qarabağ döyüşlərindən
O birca balası dönməmiş geri.
Amma bu vaxtaca gəlib çıxmayıb,
Nə «öldü», nə də ki «qaldı» xəbəri.
Bu həsrət uzanıb çatmayıb sona,
Hələ də oğlunu gözləyir ana.

Dolub baxışları buludlar kimi,
Heç zaman açılmır qaş, qabağı.
Söyləyin, dağ boyda bu böyük dərdi
Anata kim duyar, kim çəkər axı?..
Dünya bir yanadır, övlad bir yana,
Hələ də oğlunu gözləyir ana.

Balkə, o hamıdan yaxşı bilir ki,
Artıq olan olub, keçən keçibdir.
Oğluna gözaltı etdiyi qız da
Başqa bir ocağa gəlin köçübüdür.
Bunu öz-özündən gizləyir ana,
Hələ də oğlunu gözləyir ana.

Dolanır ümidlə, gəzir ümidlə,
Yaxşı ki, dünyada ümid də varmış.
Bala sevgisinin gücünə bir bax,
İlahi, belə də qüdrət olarmış?!
Ölüm də qorxudan yanaşmır ona,
Hələ də oğlunu gözləyir ana

Dostum, bildiyin kimi, Azərbaycanın görkəmli maarifpərvəri Fırudin bəy Əhməd bəy oğlu Köçərlinin anadan olmasından bu il düz 150 il keçir. Unutmamırsansa, xalqımızın bu dahi şəxsiyyəti barədə əvvəlki saylarımızın birində məlumat vermişdim. Bu il Fırudin bəy Köçərlinin 150 illik yubileyi ölkəmizdə geniş qeyd olunacaq, müxtəlif tədbirlər keçiriləcək. Bu barədə Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyev xüsusi sərəncam imzalayıb.

Mən də sənə görkəmli ədibin «Balalara hədiyyə» adlı kitabından bəzi seçmələri təqdim edirəm.



Balalara hədiyyə

Məsəllər:

*O baş sınısın ki, dost
yolunda gərək olmaz.
Dostun sirrini dost bilər.
Çaqqal var ki, gödən
çıxardar, qurdun adı
bədnamdır.
Qurd nə bilir ki, qatır
bahadır?
Bişmiş aşın darğası.
Yağ yağ ilə qaynar,
yarma quru qalar.*

Qurd

Qurda dedilər:

*- Gəl səni qoyuna yollayaq!
Başladı ağlamağa. Dedilər:
- Niyə ağlayırsan?*

Dedi:

*- Qorxuram yalan ola.
Qurddan soruşdular:
- Aranda qalacaqsan, yoxsa
yaylağa gedəcəksən?
Qurd cavabında dedi:
- Mənimki el ilədir. El haraya getsə,
mən də oraya gedəcəyəm.*

Səməni

*Səməniyə saldım badam,
Qoymazlar bir barmaq dadam.
Dörd tərəfin alıb adam,
Səməni, bizana gəlmişəm,
Uzana-uzana gəlmişəm.*



Oğru və ev yiyəsi

*Bir oğru girmişdi bir evə yara
Hər nə var şeyini yığıb apara.
Axtardı, orada bir zad olmadı,
Kisəsi boş qalıb onun, dolmadı.
Ev yiyəsin gördü, palanda yatıb,
Anlayıb işini, qüssəyə batıb.
Evdən çıxdı, istədi ki, o gedə,
Görüd, dalda bir səs gəlir – a gedə,
Gəl otur, altına mən salım döşək,
Bir zad da tapmısan əgər, bölüşək.
Oğru duydu, ona tənə eləyir,
Sərasər bağrını onun tiliyir.
Söylədi: nə sayaq olsa, mən yenə
Dünyada dolannam, gir sən hinə.
Çıx özünə bir gün ağla, mən yalan,
Ar eylə, üstünə salma sən palan.
Ey əzizim, bu məsəldən ibrət et,
Elmdən varlı ol, yaşa sən də get.*

Bişmişlər, çörəklər və içkilər

*Bişmişlər: aş, bozbaş, plov,
çilov, dolma, küftə,
qovurma, bozartma,
kabab, lülə-kabab, əriştə,
umac, xəşil, halva,
həlimaşı, firni, qaysaba,
dovğa, səməni.
Çörəklər: yuxa, sac çörəyi,
təndir çörəyi, lavaş,
sənkök, fətir, şəkərçörəyi,
qatlama, fəsəli, əgirdək,
kətə, qoğal.
İçkilər: su, süd, çay,
qəhvə, şərbət, ayran,
körəməz, gülməz, bulama.*

Buğda, arpa və darı

Bir gün buğda, arpa və darı bir-biriylə söhbət edirdilər.

Buğda dedi:

- Mənim bir tikəm bir dağı aşırır.

Arpa dedi:

- Mənim də bir tikəm dağın yarısına kimi çıxardır, amma aşırmağına zəmin ola bilmərəm.

Darı da dedi:

- Mən xalqın uşağının qanına bais ola bilmərəm ki, evindən çıxarıb borana salam, öldürəm. Məndə o qüvvət yoxdur.

MƏNİM DÜNYAM

Süleymanlı Ülkər

Azərbaycan Milli Konservatoriyası tərkibində Respublika İncəsənət Gimnaziyasının 3 "d" sinfində oxuyur. Ülkər rənglərlə işləməyə üstünlük verir. Müxtəlif sərgilərdə fəal iştirak edir. Bu da onun xarici ölkələrdə keçirilən sərgilərdə al işləri.



"Çimərlikdə"



"Meşədə ayılar"

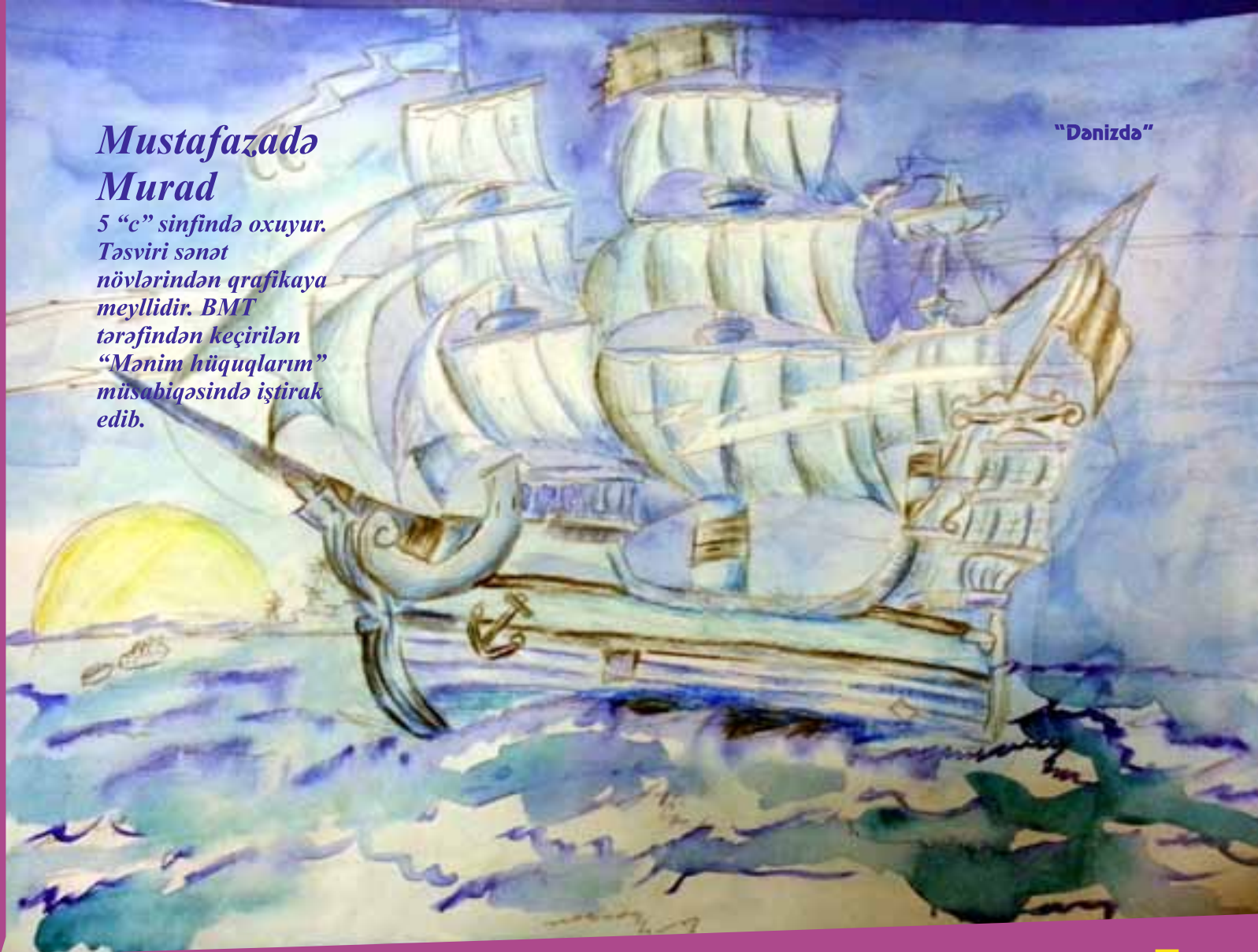
6



"Sirkdə"

Mustafazadə Murad

5 "c" sinfində oxuyur.
Təsviri sənət
növlərindən qrafikaya
meylidir. BMT
tərəfindən keçirilən
"Mənim hüquqlarım"
müsabiqəsində iştirak
edib.



7

Əliyeva Elfi

rəngkarlığı çox sevir.
Kompozisiya
quruluşunda sərbəst
düşüncəyə malikdir.
Müxtəlif beynəlxalq
müsabiqələrdə fəal
iştirak edir.



Valideynlərindən soruşsan ki, uşaq vaxtı ən çox kimin əsərlərini maraqla, həvəslə oxuyurdunuz, sözsüz ki, beş nəfər yazıcının sırasında Salam Qədirzadənin də adı olacaq. Duzlu-məzəli hekayələri, satirası, komediyaları heç bir oxucusunu biganə qoymayıb.

Salam Qədirzadə 1923-cü il aprelin 10-da, sadə və zəhmətkeş ailədə dünyaya gəlib. Həyatın sərt üzünü uşaqkən görüb. Atası ailəni balaca dükandan qazandığı gəlirlə dolandırır, anası evdə dərzilik edərmiş. Yeddi baş külfəti dolandırmaq çətin olsa da, Salamın oxuması üçün ailəsi hər cür şərait yaradıb. O, məktəb yaşlarından şeirlər yazıb, rəssamlığa, musiqiyə həvəs göstərib. Tar çalmağa istəyirmiş. Musiqi məktəbinə sənəd verəndə dahi Üzeyir Hacıbəyov onun musiqi duyumunu yoxlayıb və narazı qalıb: «Bu sənətdən uzaqlaş», - deyib. Sonradan belə məsləhəti üçün yazıçı ona rəhmət oxuyurmuş. İki sənətdən birini – yazıçılığı, yoxsa rəssamlığı seçmək lazım gələndə isə birinciyə üstünlük verib.

Azərbaycan Dövlət Universitetinin filologiya fakültəsinə daxil olub. Üçüncü kursdan isə təhsilini Moskvada, M.Qorki adına Ədəbiyyat İnstitutunda davam etdirib.

Salam Qədirzadə «Kirpi» jurnalının baş redaktoru olub. «Qış gecəsi», «46 bənövşə», «Nar çiçəyi nağılı», «Sevdasız aylar», «Sən olmasaydın» adlı roman, povest və hekayələr kitabları çapdan çıxıb.

O, həmçinin satirik povest və hekayələrin, «Şirinbala bal yağır», «Haradasan, ay subaylıq», «Həmişəxanım» kimi məşhur, səhnədən düşməyən komediyaların müəllifidir. «Bir qız bir oğlanındır», «Sevginin ünvanı ürəkdir», «Hər gün ömürdən gedir» kimi kitabları böyük tirajla çap edilib və bestsellərə çevrilib.

Salam



Qədirzadə



Salam Qədirzadə 1987-ci il noyabrın 15-də vəfat edib.

46
bənövşə
(bir hissə)

...Mən lap uşaqlıqdan bədii kitabların aludəsi olmuşam. Əlimə keçən şeirləri, romanları gecə-gündüz, dönə-dönə oxumuşam, yorulmamışam. Mütaliyəyə acmışam - çörək kimi, susamışam - su kimi. Kitablar məni yaxın-uzaq keçmişlərə aparıb - sevindirib də, kədərləndirib də; təbiəti, iqlimi tanış doğma elləri, yad, qürbət ölkələri gəzdirib, qəribə insanlarla rastlaşdırıb kitablar. Bu qiyabi səyahətlər zamanı həyatda məsud, bəxtəvər yaşayanları da, əzab-əziyyət girdabında çabalayanları da, sevgisində vüsala yetənləri də, hicran atəşində qovrulanları da görmüşəm.

Mən kitabları müqəddəs sanmışam, hər sözüne, kəlməsinə inanmışam; müəlliflərini isə peyğəmbər təsəvvüründə zənn etmişəm. Bəzən elə təsirlənmişəm ki, özüm də yazmaq həvəsinə düşmüşəm, ancaq bacarmamışam...

Sonralar, nisbətən ağılkəsər çağlarımda hekayə naminə bir neçə hadisə quraşdırmışam. Lakin utandığımından heç kəsə göstərməmişəm. Saxlamışam kitablarımın arasında, vərəqlər xəzan yarpaqları tək saralıb, solub... Onlardan biri də Emingilin bağlarından qayıdan axşamı yazdığım "Qız-bənövşə" əhvalatıdır.

Bir ara az qalmışdı redaksiyalara aparım. Yaxşı ki, cəsərət eləmədim. Xəbər tutsaydı Emin, indi xəcalətdən üzünə necə baxardım? Açığını desəm, o yazı bu gün başqalarına mənasız da görünsə, mənim üçün öz qiymətini itirməyib.

Cırıb atmağa heyfsilənirəm, əlim gəlmir. "Qoy dursun, mənə maneçilyi yoxdur ki!" - fikirləşirəm, hələ də saxlayıram.

...Bahar fəslidir. Çöldə tənha bənövşə bitir... Bir oğlan onun yanından etinasız və laqeydliklə ötür. Bənövşə isə dərilmək, oğlanın ürəyinin üstə sancılmaq istəyir... Müyəssər olmur. Bu həsrət bənövşənin zərif qəlbini incidir, boynu qüssədən bükülə qalır...

Bənövşə - qızıdır, qız - mənəm, oğlan da Emindir...

Orta məktəbi qurtardım. Atam qoymadı bu yolu tutum. "Şairlik, ədiblik kişi peşəsidir", - dedi və mənə

həkimliyə sövq etdi.

Beş aydır tibb institutunda oxuyuram. Bura daxil olduğumdan narazı deyiləm.

Həkim də insanlara bəxş elədiyi əlavə ömrün müəllifidir. Dünyada bundan şərəfli nə var ki?!

Əfsanələr paytaxtı - Xaçmaz

Azərbaycanın şimal-şərqində, Xəzər sahilində yerləşir. Güman olunur ki, «Xaçmaz» adı vaxtilə bu ərazidə yaşamış və Hun qəbilələri birliyinə daxil olmuş xaçmataqa qəbiləsinin adından əmələ gəlib. VII əsrin ortalarından başlayaraq mənbələrdə «Xaçmaz» şəklində rast gəlinir. VII əsrin ortalarında xaçmataqa qəbiləsinin bir hissəsi indiki Oğuz rayonunun ərazisinə köçüb, orada Xaçmaz adlı kənd və eyni adlı qala tikib.

Dərman bitkilərilə zəngin meşələrlə örtülür Xaçmazda 8 çay, 3 süni göl, termal və mineral su bulaqları var. Meşələrdə çöl donuzu, yenot, qırqovul, kəklik və s. yaşayır, sahil suları külmə, kilke və şamayı ilə zəngindir. Nabran Azərbaycanın ən məşhur istirahət məkanındır.

Xaçmazda tarix və mədəniyyət abidələri qorunur. Ən qədim arxeoloji abidələr – Sərkərli, Mollabürhanlı, Hülövlü, Qaracik, Həsənqala kəndlərinin yanındakı Tunc dövrünə aid qədim məskən və kurqanlardır. Canaxır, Bostañçı kəndlərinin yanında orta əsr insan məskənləri var. Qaraqurd kəndində Şah Abbas məscid-mədrəsəsi (XV-XVI əsrlər), Şıxlar kəndində Şeyx Yusif məscidi (XV əsr), Niyazabad limanı (XVI əsr), qədim Xudat qalası, Şollar su anbarı gəzib-görməli yerlərdəndir.



Folklor paytaxtı - Zaqatala

Azərbaycanın şimal-qərbində, Böyük Qafqaz sıra dağlarının cənub ətəklərində, Qanıx-Əyriçay vadisində yerləşir. Zaqatalanın təqribən yarısını meşələr tutur. Burada qiymətli ağac növləri – şabalıd, qoz, fındıq, palıd, vələs, qarağac və s. bitir. Maral, dağ keçisi, qaban, ayı, canavar, dovşan, həmçinin çoxlu quş növləri – qırqovul, kəklik, dağ şahini, çalağan, turac, dolaşa və bülbülə Zaqatalanın meşə və düzənlərində rast gəlinir. 1929-cu ildə Baş Qafqaz dağlarının cənub yamacında Zaqatala Dövlət qoruğu yaradılıb.

Zaqatala beynəlmiləl rayondur. Burada əsasən azərbaycanlılar, saxurlar, avarlar, ingiloylar, ruslar və başqaları yaşayırlar.

Zaqatalada çoxsaylı tarix və mədəniyyət abidələri var. Bunlardan ən qədimi Pəriqala (Yuxarı Çardaxlar, V əsr), Armatay qalası, Çingizqala (Car, XIV əsr), Şeytan qalası, Zaqatala qalası və başqalarıdır. Kənd yerlərində – Mamrıx, Mazıx, Muxax, Qəbizdərə, Yuxarı Tala, Yuxarı Çardaxlarda VI-VII əsrlərdən qalmış 10-dan çox alban abidələri var.

Gözparaq və Halal kəndlərində məscidlər (XVII əsr), Kelobada türbə, Mazıxda qüllə (XII əsr), Paşanda alban qülləsi, Axaxdərədə alban qülləsi (XII əsr), Əliabad və Mosul kəndlərində XIX əsrdə tikilmiş məscidlər salamat qalıb və qorunur.



Azərbaycanın qərbində, Gəncənin cənubunda, Kiçik Qafqaz sıra dağlarının ətəyində yerləşən Göygöl şəhəri 1819-cu il aprelin 22-də alman kolonistləri tərəfindən Yelenendorf adı ilə salınıb.

1836-cı ildə Yelenendorf sakinləri arasında 8 pineçi, 8 dənizçi, 4 dülğər, 4 dərzi, 7 furqon ustası vardı. Kolonist Qotlib Koxun emalatxanası bütün Yelizavetpolun quberniya mərkəzində şöhrət qazanmışdı. Şərabçılıq və furqonçuluq yaxşı gəlir gətirirdi.

Göygölün 15802 hektar ərazisi meşə ilə örtülüdür, Kəpəz dağı, yeddi «bacı» gölün dördü - Göygöl, Maralgöl, Zəligöl, Aynagöl burada yerləşir, Quşqara, Gəncə, Kürək çayları rayon ərazisindən keçir. Qızılbalıq yetişdirilir, böyük camışçılıq təsərrüfatı var.

Rayonda XII, XIV, XVI və XIX əsrlərə aid 31 tarixi və memarlıq-incəsənət abidələri mövcuddur. Bunlardan 8-i kurqan, nekropol və açıq düşərgə, digərləri isə bina və körpülərdir. Göygölə getsən, Xanlardakı Lüteran alman kilsəsinə (1854), İkiqözlü körpüyə (XVI), Üçgözlü körpüyə (1896), Ağ körpüyə (XII), Zurnabad kəndində qalaya (XII), Sarıqayadakı türbəyə (XVI), Şəhriyar kəndindəki Qabriel kilsəsinə (1674), Çaykənddə Anahid məbədi və Müqəddəs Məryəm kilsəsinə, Yeni Zoddan 300 m aralı alban kilsəsinə, bundan 3 km aralı alban məbədinə, Üçbulaq və Balçılıda Qız qalasına baş çək.

Sənətkarlıq paytaxtı Göygöl

■ 11



TELEFON ÜÇÜN ASQI

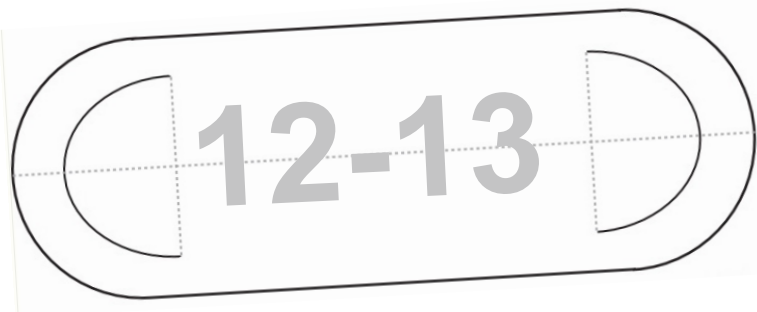
Özün düzəlt

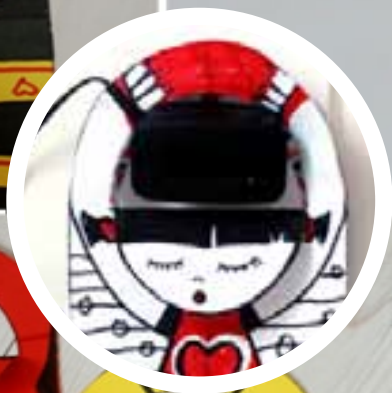
Ləvazimat:
qalın kağız, qayçı,
flomaster, sancaq.

Mənim bir dostum var, adı Həsəndir. Hər dəfə 8 Mart ərəfəsində yaman vurnuxur.

Dostlarından soruşur: «Anana nə hədiyyə edəcəksən?» Aldığı cavablardan isə heç də həmişə məmnun qalmır: «Onu keçən il hədiyyə eləmişəm», yaxud: «Ondan varıdır», - deyir. Sən də Həsən kimi seçim edə bilmirsənsə, bir sirr açım: anaların hamısı övladlarının öz əllərilə düzəltdikləri əşyaları çox sevirlər. Mən də sənə düzəldə biləcəyin asan bir hədiyyə barədə danışım.

İndi hamının mobil telefonu var. Bəzən onun batareyasının enerjisi tükənəndə qoymağa yer tapılmır, ya masada yer olmur, ya da adapterin şuru gödək olur. Ancaq hər şeyə çarə var. Qəşəng və rahat asqı bu problemin öhdəsindən asanca gələr.





İş prosesi:

Şekildə gördüyün sxem üzrə qalın kağızın üstündə çertyoj çək. Ortadan uzunasına qatla. Hər iki başında işarələdiyın yarım dairəni oturacağıını saxlamaqla radius boyu qayçı ilə kəs.

Sonra flomaster, yaxud rəngli qələmləri götür və üstünü zövqünə görə bəzə. Vəssalam! Ortadan qatlayıb bir böyründən sancaq tax, telefonu qoy içinə, adapteri cərəyana qoş, asqını isə adapterin üstünə keçir. Qəşəngdir, deyilmi?

Gecə bir qadın hava limanında təyyarəsinin qalxmasını gözləyirdi. Hələ uçuşa çox qaldığını görüb hava limanının dükanına daxil oldu, oxumağa bir kitab və bir qutu qurabiyə alıb əyləşmək üçün yer tapdı və kitabı oxumağa başladı. Çox maraqlı kitab idi, amma qadın yanında əyləşən adamın cürətlə aralarında duran qurabiyə qutusundan bir-bir qurabiyə götürdüyünü hiss edirdi. Özünü görməzliyə vurdu. Bir gözü ilə saata, o biri gözü ilə kitaba nəzər salmasına baxmayaraq yanında əyləşən adamın qurabiyələri bir-bir aşırması diqqətindən yayınmır və saniyələr keçdikcə o, bu dəvətsiz qonağa qarşı daha dözümsüz olmağa başlayırdı. Öz-özünə düşündü: "Əgər mədəni bir insan olmasaydım, onun gözünü qaraldardım..."

Qadın əlini hər dəfə qurabiyə qutusunda uzatdıqca o kişi də əlini uzadıb qurabiyə götürürdü. Nəhayət, qutuda cəmi bir qurabiyə qaldı. Qadın maraqla ürəyində "Hə, görək indi nə edəcək?" deyə düşündü. "Qurabiyə oğrusu" sonuncu qurabiyəni götürdü, onu yarı böldü, gülümsəyərək yarısını qadına uzatdı, o biri yarısını isə öz ağzına atdı. Qadın hirsli qurabiyəni aldı və hirsli-hirsli fikirləşdi: "Aman Allahım, nə kobud insandır bu! Heç olmasa, bir təşəkkür belə etmədi".

Təyyarəsinin qalxdığı elan olunanda hirsli yerindən qalxdı, əşyalarını topladı və arxasına belə baxmadan çıxış qapısına yönəldi. Təyyarəyə çatdı, yerinə əyləşib bitmək üzrə olan kitabını götürmək üçün əlini çantasına uzatdı və birdən-birə göz bəbəkləri böyüdü. Gözlərinin qarşısında bir qutu qurabiyə dayanmışdı. Düşündü: "Əgər bu mənim qurabiyələrimdirsə, demək, yediklərim o kişinin - "qurabiyə oğrusunun" imiş və o, bütöv bir qutu qurabiyəni mənimlə bölüşdü..."

Üzr istəmək üçün artıq çox gec idi... Qadın anlamışdı ki, kobud və cürətli "qurabiyə oğrusu" özü imiş... Həqiqətən də, həyatımızda dəfələrlə elə anlar olub ki, biz hər şeyin bizim bildiyimiz kimi olduğuna tam əmin olmuşuq... Lakin çox gec anlamışdı ki, doğruluğuna inandığımız hər şey həqiqət deyil... Elə deyilmi?..

Tərcümə edəni: Günel Talibova

QURABIYƏ O

Afrikanlı bir uşaqın şeiri

Mənə “qara” deyənlərə

Mən doğulanda da qara oluram.

Böyüyəndə də.

Mən günüin altında gözəndə də qara oluram.

Xəstələnəndə də.

Mən elə, öləndə də QARA oluram.

Bəs sən necə, ağ oğlan?

Doğulanda çəhrayı olursan.

Böyüyəndə ağ.

Gün altında gözəndə qırmızı olursan.

Üşüyəndə göy.

Qorxanda sarı olursan.

Xəstələnəndə yaşıl.

Öləndə boz olursan.

Və...

Sən mənə rəngli deyirsən???

Tərcümə edəni: Xaqani Əliyev

15

Oxu zalı

DOĞRUSU
Valeri Koks



İtaliyanın Florensiya sakinləri hər səhər yuxudan oyanıb işə, dükan-bazara, məktəbə, bağçaya, ya da sadəcə gəzintiyə yollananda yeni yol nişanları ilə rastlaşırlar. Onları təəccübləndirməkdən isə fransalı rəssam **Klet Avraam** həzz alır.

**Sağa dön,
sola get,**

**a... burada
nə var?**



Hamı yuxuda olanda Klet «fəaliyyətə» başlayır. O, xüsusi yapışqanlar hazırlayıb yol nişanlarının üstünə çəkir, yaxud da boya ilə onların formasını azacıq dəyişir, amma həmişə çalışır ki, nişanların ifadə etdiyi məna itməsin. Axı belə olmasa, yollarda qəzaların sayı çoxalar!



Kletin sakinləri əyləndirmək həvəsi isə polisin heç də xoşuna gəlmir. Onu dəfələrlə xırda xuliqanlıqğa görə cərimələyiblər. Hətta bir dəfə o, 400 avro cərimə ödəməli olub. Ancaq buna baxmayaraq, Kletin «yol nişanları»nı kimsə şəhər küçələrindən götürməyə tələsmir. Yəqin, əlləri gəlmir...





Şaftalı palması

«Heç palmada da şaftalı bitər?» Bu ağac haqqında eşidəndə birinci ağıma gələn sual bu oldu. Sonra öyrəndim ki, sən demə, bu palmanın meyvəsi heç də şaftalı deyil, amma rəngi ona oxşayır.

Braziliyanın Amazon cəngəlliklərində, Kolumbiya, Ekvador, Panama, Honduras və Peruda bitən şaftalı palmasının latınca adı *Bactris gasipaes*-dir. Bitmə yerindən asılı olaraq bu ağacın adı da dəyişir, məsələn, panamalıları ona «piba» deyirlər. Keçən əsrdən şaftalı palmasını Filippin və Hindistanda da yetişdirməyə başlayıblar.

Şaftalı palmasının hündürlüyü 20-30 metrə çatır. Bütün gövdəsini (bəzən isə ancaq şuxarı hissəsini) uzunluğu 12 sm-ə çatan qara iynə kimi tikanlardan ibarət halqalar örtür. Bu tikanların ucbatından palmanın meyvələrini yığmaq çətin olur. Palmanın uzunluğu 2,4-3,6 m-ə çatan yarpaqlarının kənarları və gövdəyə bitişən hissələri də tikanlıdır.

Ağacın tacının altında 30 sm-lik salxımlardan xırda sarımtıl-ağ çiçəklər sallanır. Bunlardan sarı, narıncı, yaxud qırmızı rəngli meyvələr bitir. Bir salxımda 50-100 ədəd «şaftalı» olur. Bunlar girdə, uzunsov və oval formada olur, təxminən 6 sm böyüklükdə. Diqqətlə baxanda meyvələrin altıguşəli olduğunu görmək olar. Meyvələrin qabığı nazik olur, ləti isə şirin, unlu, sarı-narıncı rəngdədir. İri, yumurtaya oxşayan dənəsi olur.

Şaftalı palmasının meyvələrini qabığını çərtib duzlu suda 2-3 saat bişirir, yağ əlavə edib yeyirlər. Adətən, bunları digər yağlı xörəklərin yanında qarnir kimi süfrəyə verirlər, çünki meyvələr bir qədər quru olur. Həmçinin bu «şaftalılar»ın lətini çörək məhsullarına əlavə edir, alkoqol içkilər hazırlayırlar. Bunların dənələri də yeməlidir, bir az kokos dadı verir.

Palmanın gövdəsinin yuxarı hissəsi – palmettonun özəyi yumşaq olduğundan onu çiy-çiy yeyir, xörəklərə qatır və ondan konserv hazırlayırlar. Gövdədən həmçinin tikinti materialı kimi istifadə edir, palmanın yarpaqlarıyla daxmaların damını örtürlər.



Qorxu nec gözəl - tovuzquşu hörümçəyi

Sənə İncəhörümün bir «tanış»ından danışacam.



Avstraliya çöllərində gəzən entomoloq Yurgen Otto əvvəllər heç rastlaşmadığı bir həşərat gördü. Bu balaca hörümçəyin böyüklüyü cəmi 5 mm-di. Amma çox cəld və çevikdi, qaça və tullana bilirdi. Elmi adı Maratus volans olan bu araxnidin erkəyi tovuzquşuna çox bənzədiyi üçün ona elə «tovuzquşu hörümçəyi» də deyirlər.

«Mən Sidneyyə gələndə darıxırdım, elə bilirdim ki, burada şəklini çəkməli maraqlı heç nə yoxdur. Amma indi başqa bir yerdə yaşamaq istəmirəm. Məncə, dünyanın ən gözəl hörümçəyini tapmışam», - Otto deyir.



Əslində, tovuzquşu hörümçəyini ilk dəfə 1874-cü ildə britaniyalı zooloq Oktavius Pikard Kembric «tapıb». Hətta onun bu hörümçəyə həsr etdiyi məqaləsini oxuyan bir çoxları elə bilmişdilər ki, bu araxnid uça bilir. Amma təxminən 100 il davam edən araşdırmalar göstərdi ki, heç də belə deyil, o, ancaq tullana bilir. 1991-ci ildə «tovuzquşu hörümçəyi» adı avstraliyalı mütəxəssis Marek Jabka tərəfindən dəyişdirilərək *Maratus volans* (halbuki «volans» da latınca «uçan» deməkdir) edildi.



Dişilərin erkəklər kimi parlaq rəngli, gözəl «lələkləri» yoxdur.

Erkək tovuzquşu hörümçəyi yelpazəyə bənzəyən «lələk»lərindən əlavə, üçüncü ayaq cütündən «antena» kimi istifadə edir. Bu, «xanım»ların diqqətini cəlb etmək üçündür.

O, bu ayaqlarını düz açaraq aşağı-yuxarı hərəkət etdirir, sanki sirkdəymiş kimi şou göstərir: bədənini əsdirir, sağa-sola ləngər vurur. Amma pis bir məqam var – əgər tovuzquşu hörümçəyi özünü bəyəndirmək istədiyi «xanım»ın xoşuna gəlməsə, dərhal onun yeminə çevrilir.





Yaponların maraqlı xasiyyətləri, adətləri var. Ölkənin hər yanında müəyyən qəribəliklərlə, heyrətamiz hadisələrlə rastlaşmaq olur. Onların həyat tərzindən bezi məqamları səninlə bölüşmək istəyirəm. Yaponlar onların dilində heç olmazsa, iki kəlmə bilən adama çox hörmət edirlər. Çünki hesab edirlər ki, yapon dilini öyrənmək qeyri-real, çox çətindir.



HƏYAT TƏRZİ:

YAPONİYA

**Burani Doğan Günəş Ölkəsi adlandırırlar.
Axı Günəş Şərqdən doğur, Yaponiya isə
xəritədə ən şərqdə yerləşən ölkədir.**

Onlar çox vaxt yemək barədə danışirlar, yeyərkən isə xörelərdən həzz aldıklarını mütləq deyirlər. Nahar edərkən bir neçə dəfə "oishii" (dadlıdır) demək nəzakətsizlik sayılır.

Yaponiyada çaypulu vermək qəbul olunmayıb.

Tokio dünyanın ən təhlükəsiz meqapolisidir. Hətta burada 6 yaşlı uşaqlar təkbaşına ictimai nəqliyyatdan istifadə edirlər.

Gündoğar ölkədə Müqəddəs Valentin Günündə qızlar xoşları gələn oğlanlara hədiyyə - şokolad - verərək hisslərini bildirirlər. Ölkədə ildə bir dəfə Bəyaz Gün qeyd olunur. O, martın 14-nə təsadüf edir. Həmin gün kişilər qadınlara Valentin Günü aldıkları hədiyyələrə görə təşəkkür əlaməti olaraq bəxşiş verirlər.



Yapon ailəsində bacı ilə qardaşın bir-birilə kəlmə kəsməməsi, hətta bir-birlərinin telefon nömrələrini bilməməsi normal qəbul olunur.

Bu xalq həddən artıq işləməyi sevir. Olur ki, 15-18 saat dayanmadan, nahar etmədən işləyirlər. İşə vaxtında gəlmək Yaponiyada ayıb sayılır. İşdə ən azı vaxtından yarım saat əvvəl olmalısən.

Yaponiyanın şimal şəhərlərində bütün küçələr isitmə sistemi ilə təchiz olunub, odur ki, orada heç vaxt yollar buz bağlamır.

Şəhərlərin küçələrində içi çətirlə dolu iri vazalar var. Yağış başlayanda onlardan birini götürüb istifadə etmək olar, amma sonra gərək yaxınlıqdakı vazanın içinə təkrar geri qoyasan. Axı yenə yağış yağa və kimsə çətirsiz qala bilər.

İki yapon dan biri mütləq gözəl rəsm çəkir və mahnı oxuyur. Bu, tərbiyədən irəli gəlir. Orada uşaqlara əvvəlcə rəsm çəkməyi, oxumağı, sonra isə danışmağı və yazmağı öyrədirlər.

Dərs ili Yaponiyada apreldən başlayır. Yeri gəlmişkən, yapon dilində ayların adı yoxdur, onları sadəcə nömrələyirlər.

Yaponlar isti bulaqları, ictimai hamamları çox sevirlər. Onlar adətən, vanna qəbul edirlər, duş qəbul etmək isə - yapon üçün əlahiddə haldır.

Bütün evlərdə, bir çox xəstəxanalarda, restoranların əksəriyyətində, bəzi ofislərdə ayaqqabı mütləq

çıxarılmalıdır. Çıxarılan ayaqqabını isə ucu çıxışa doğru qoymaq lazımdır, yoxsa nəzakətsizlik sayılır. Əgər kimsə bunu etməyi unudubsa, ev sahibi və ya personal ayaqqabıları üzünə çıxışa doğru çevirir.



Az tanıdığı, yaxud heç tanımadığı bir adamla görüş müxtəlif insanlarda fərqli reaksiya yaradır. Birini görüşün stressi canlandırır, özünü toparlamağa, bütün bacarıq və məlahətini işə salmağa vadar edir. Bir başqasını isə əksinə, bu vəziyyət narahatlığa salır: ürək döyüntüsü artır, nəfəsi tutulur, hətta tərləyir. Belə adam görüşü təxirə salıb özünün uğura gedən yolunu da bağlamağa qadirdir. Gərəksiz utancaqlıqdan xilas olmaq mümkündür.

Köhnə bədlik keçmişdə qaldı

Hər adam xoşagəlməz hadisələr yaşayır. Hər kəs alçaldıldığı, incidildiyi, lağa qoyulduğu, inkar edildiyi bir, yaxud bir neçə məqamı xatırlaya bilər. Pis odur ki, çoxları bu məqamları dəfələrlə yada salır, onların təsirindən çıxıb bilmirlər. Fikirləşirlər ki, həmin anlar yenə təkrarlana bilər. Heç də elə deyil. Sadəcə düşün ki, bu, bir səhv idi, oldu, bitdi və onu təkrarlamağa dəyməz.

Özünü başqaları ilə müqayisə etmə

Utancaq adam çox vaxt belə fikirləşir: başqaları məndən daha yaxşıdır. İndi bir sualım var: niyə? Bilirsənmi ki, bu cür müqayisə etikadan kənardır? Hər bir şəxsiyyət unikalıdır. Çatışmazlıqları şifirtmək yox, müsbət cəhətlərlə birlikdə onları da düzgün qiymətləndirmək lazımdır. Bunlar bir medalın (yəni xasiyyətin) iki üzünü kimidir. Bir tərəf götürüb iki sütuna böl: sol tərəfə səni narahat edən, narazı salan şeyləri, sağ sütuna isə onları tarazlaya biləcək şeyləri yaz. Axı hətta utancaqlığın özünə də başqa cəhətdən baxmaq olar. Məsələn: «Mən özümdən razı deyiləm, zəhlə tökmürəm, aqressivlik etmirəm, məni təvazökar və həlim xasiyyətli hesab edirlər». Özünün yaxşı cəhətlərini bilən adam çətin vəziyyətlərdən daha asan çıxış yolu tapır.

Səni incidirlər? Yaxın buraxma!

Kobudluq, aqressiya, lağa qoyma — bunları edən adamın əslində qəlbində rahatlığı yoxdur. Səni kimsə incidibsə, bu o demək deyil ki, sən püssən. Əksinə, səni incidən püssür və elə özünü pis hiss elədiyi üçün də qabalıq edir, deməli, onun problemləri var, sənin yox.

Psixoloji trening

Birinci məşq

Utandığın adamın qarşısında durmusan. Bir baxışından sıxılırsan. Ancaq ondan nəşə istəməli, yaxud ona nəşə təklif etməlisən. Cəsarət gərəkdir?

* Təsəvvür elə ki, o adam qəfildən gözəl ətirli bir çiçəyə çevrildi. Hətta həmin ətri təsəvvüründə canlandırmağa çalış. İndi fikirləş: hansısa çiçəkdən nəşə istəsən, utanardınmı? Odur ki, cəsarətini topla və o «çiçək»lə danış. Amma bu fənd yalnız sənin xoşuna gələn adamlarla keçərlidir.

* Əgər müsahibin səndə elə də xoş təəssürat oytarmırsa, onu küçə fənəri, döşəməsilən taxta, yaxud səni laqeyd qoya biləcək başqa əşya hesab elə. O zaman həmin adama münasibətin də elə olacaq.

* Hesab elə ki, müsahibin «qapı»dır və söhbət zamanı sən onu yavaş-yavaş aralayırısan ki, o taya keçəsən. «Qapı»nı zərblə açmaq, sındırmaq olmaz. Sənin arqumentlərin inandırıcı və əsaslı olmalıdır.

Valideynlərimizlə birlikdə oxuyuruq!

Utandır

İkinci məşq

Səni daim alçaltmağa çalışan, incidən adamla danışmalısən. Ona eynilə onun kimi cavab verə bilmirsən: tərbiyəni yol vermir. Belə söhbətlər sənin tarazlığını pozur, sonra da özünü danlayırsan ki, niyə filan sözü deyə bilmədim?

* Təsəvvür elə ki, müsahibin şüşə qapağın altındadır. Onun dodaqlarının necə tərpendiyini, qaşlarının çatıldığını,

əsəbləşdiyini görürsən, amma heç nə eşitmirsən, elə bil akvariumda balıqdır. Belədə, nəinki qürurunu sındırmazsan, heç kefin də pozulmaz. Yaxud da özünü o şüşə qapağın altında təsəvvür elə: müsahibinin sözləri «şüşə»yə dəyib geri qayıdacaq.

Üçüncü məşq

Daim sənin özünə inamını qıran adamla görüşməlisən.

* Qarşı-qarşıya gələndə, o səni danlayıb, aşağılamağa çalışanda təsəvvür elə ki, o, hərəkətlərini məzəli formada edir, məsələn, sağ ayağının pəncəsini qaldıraraq sol qulağına tutmağa və yerində tullana-tullana sənə nəşə deməyə çalışır. Təsəvvür elə ki, gərginlikdən onun üzünü qızarıb, nəfəsi tutulur, gözləri hədəqəsindən çıxıb: axı belə pozuda neyləmək olar? O halda bu vəziyyət sənə gülməli gələcək. Sənin gülüşün isə səni əsəbləşdirməyə, aşağılamağa çalışan adamı təəccübləndirəcək, özündən çıxaracaq, çətdirəcək. Çünki adamlar dedikləri sözə adekvat qarşılıq gözləyirlər. Belə eləsən, həmin adam bir müddət sonra susacaq, ətrafına baxacaq və məcbur olacaq ki, dönüb getsin. Sən isə qorxunc hesab etdiyini adama bununla qalib gələcəksən. İndi gələn dəfə qoy hələ bir cəhd eləsin!

** *Özündən müştəbehlik – özünə inamsızlığın o biri üzüdür. Əgər hansısa bir sahədə özünü peşəkar hiss edirsənsə, başqalarını bacarıqsızlıqda günahlandırma. Belədə, daha çox dost qazanarsan. Bilik və bacarıqlarından insanların xeyrinə istifadə elə, o zaman vaxt keçdikcə ətrafındakıların sənə olan münasibəti dəyişəcək. Sənə kömək və məsləhət üçün müraciət edəcəklər. Həddən artıq utancaqlığını bununla dəf edə bilərsən.*



Dünyada ən qədim varlıqlardan biri oilus vulgaris balığıdır (neft balığı). Maraqlıdır ki, o, elə neft yataqlarının yanında yaşayır.

Braziliya işıqlı köpəkbalıqları digər həmcinsləri kimi qurbanlarını öldürmür, sadəcə ona yaxınlaşıb bir dişlək alıb qaçırlar. Onlar hətta özlərindən 20 dəfə böyük olan ağ köpəkbalığına da hücum edirlər. Braziliya köpəkbalıqlarının dişlədiyi yerdə hamar, girdə, yarımkürə formasında çapıq qalır.



İnsanlar arasında ən nadir rast gəlinən göz rəngi bənövşəyidir. Deyilənə görə, belə gözlü insanların genləri mutasiya olunub (yəni dəyişilib). Bu mutasiya «İsgəndəriyyənin yaranışı» adlanır. Bənövşəyi gözlü insanlar doğularkən onların gözləri boz və ya mavi olur, yarım ildən sonra isə rəng getdikcə bənövşəyiyə çalır, tündləşir. Bunun görməyə heç bir təsiri olmasa da, bənövşəyi gözlü insanların ürəyi heç də yaxşı işləmir.

Dünyada öyrənilməsi ən çətin dil – bask dilidir. O qədər qəlizdir ki, hətta İkinci Dünya müharibəsi zamanı ondan şifrə kimi istifadə edirdilər. Dağıstan xalqlarından olan tabasaranların dilində isə ismin 48 halı var. Eskimos dilində indiki halın 63 forması, sadə isimlərin 252 sonluğu var. Sanskrit dilində yazmaq, yaxud bu dildən tərcümə etmək üçün onu, ən azı, 12 il öyrənmək lazımdır. Şimali Amerikada yaşayan çippeva hindu qəbiləsinin dilində felin 6000 forması var. Abazin dilini isə uşaq vaxtı öyrəndin – öyrəndin, öyrənmədirsən, böyüyəndə heç vaxt öyrənə bilməzsən, çünki fonetikasi çox qəlizdir. Çin dilinin tam lüğətində 87000 heroqlif var. Bunların hər biri bir heca bildirir. Ən çətin heroqlif qədimi se-dir («çənəçürük») – 64 xətdən ibarətdir. Günümüzdə istifadə olunanlardan ən çətini isə 36 heroqlifdən ibarətdir, mənası isə «dolmuş burun» deməkdir.

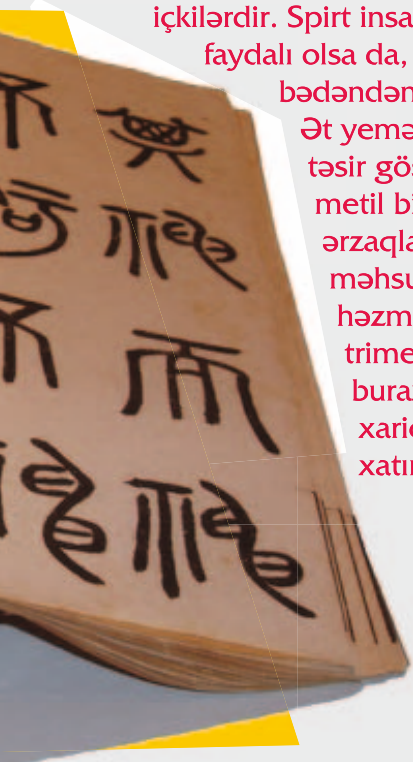


Vladivostokda yaşı 300 milyon il olan dişli təkər tapılıb. Yerli sakin evini qızdırmaq məqsədilə sobaya kömür atanda qəribə formalı filiz onun diqqətini cəlb edib. Kömürü təmizləyən kişi bunun təkərə bənzədiyini görüb. Alimlər onu analiz ediblər. Məlum olub ki, uzunluğu 7 sm-ə çatan cismin tərkibi 98% alüminium və 2% maqniyumdan düzəlib. Bu isə heyrətamizdir, çünki alüminium təmiz halda təbiətdə rast gəlinmir. Onlar güman edirlər ki, bu cisim Yerə kosmosdan düşüb.



İnsana dincəlməsi üçün mütləq yatıb yuxusunu alması vacibdir. Azı 6-8 saat buna kifayət edər. Gələcəkdə isə ola bilsin ki, adamlar yuxuya sutkada cəmi 2,5 saat sərf etsinlər. Bunun üçün alimlər yeni dərman hazırlayıblar.

İnsanda tər qoxusunu, bildiyin kimi, bakteriyalar yaradır. Bəzi ərzaqlar var ki, onlar insanın bədənindən gələn qoxunu pisləşdirirlər. Birinci yerdə spirtli içkilərdir. Spirt insanı tərledir. Sarımsaq faydalı olsa da, onun qoxusu da bədənə... tər vasitəsilə çıxır. Ət yemək də tərleməyə güclü təsir göstərir. Tərkibində metil birləşmələri olan ərzaqlar – ispanaq, soya məhsulları, çuğundur isə həzm olunarkən özlərindən trimetilamin adlı maddə buraxırlar ki, bu da tərle xaric olunaraq balıq iyini xatırladır.



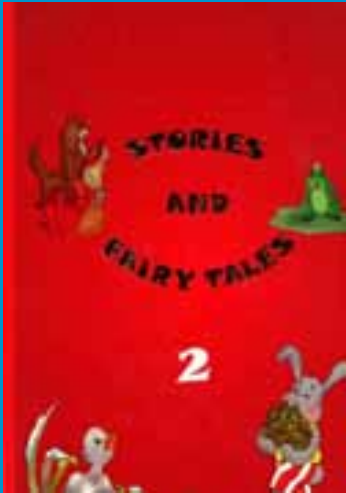
NƏLƏR OLUR DÜNYADA?

Spirtli içkilər təkəcə insanların baş bəlası deyil. Hindistanda və Afrikada fillər getdikcə daha çox alkoqolizmə meyl edirlər. Fillər ağıllı heyvanlardır. Onlar bilirlər ki, insanların yaşadıkları yerlərdə spirtli içkilər də tapmaq olur. Onlar kəndlərə girib pivə ilə dolu çəlləkləri boşaldır, sonra isə qarşılına çıxan hər şeyi dağıdırlar.

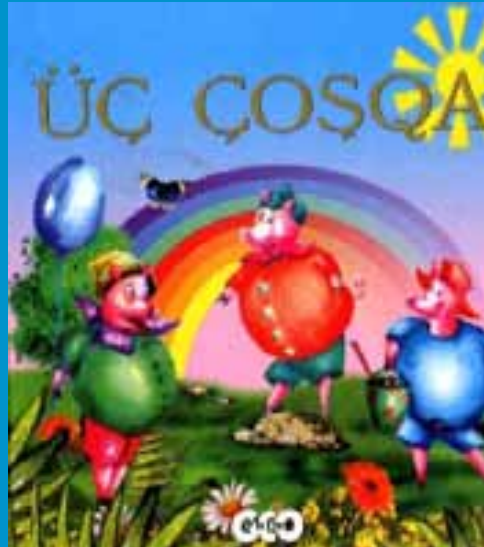


İngilis dilində elə bir cümlə var ki, orada bir söz dalbadal 11 dəfə işlənir. Bu: «James while John had had had had had had had had had had a better effect on the teacher» cümləsidir. Bu cümlə durğu işarələrinin necə vacib olduğunu göstərmək üçün istifadə olunur. Məsələn, dilimizdəki «Tutmaq olmaz buraxmaq» cümləsi kimi (vergülü birinci, yaxud ikinci sözdən sonra qoyanda məna tamamilə dəyişir). Bu cümlədə işarələr belə qoyulur: James, while John had had «had», had had «had had»; «had had» had had a better effect on the teacher. Tərcüməsi isə təxminən belədir: Con «had» istifadə etdiyi halda Ceyms «had had» istifadə edirdi, müəllim «had had»a üstünlük verdi.

ÇOX OXUSAN, ÇOX BİLƏRSƏN



«**Stories and Fairy tales**»
Çox maraqlı, heyretamiz, sehrlı nağıl və hekayətləri ingiliscə oxuya bilərsən.



«**Üç çoşqa**»
Üç çoşqa ev tikmək qərarına gəldi. Onlar Canavardan qorunmaq istəyirdilər. Canavar isə onların düşündüyündən daha hiyləgər çıxdı.



«**Snow white and seven dwarfs**»
«Ağcaqız və yeddi cırtan» nağılını bu variantda oxumağı tövsiyə edirəm. Zalım ögey anasının əlindən qaçan Ağcaqız meşəyə pənah gətirir. Burada onu 7 cırtan tapır. Onlar birlikdə xoşbəxt yaşamağa başlayırlar, amma bir gün...



Cani Rodari
«**Çipollinonun başına gələnələr**»
Çipollinonun atası qoca Çipollone təsadüfən şahzadə Limonun ayağını tapdalayır. Buna görə qocanı həbsxanaya salırlar. Çipollino atasını həbsdən qurtaracağına söz verir.



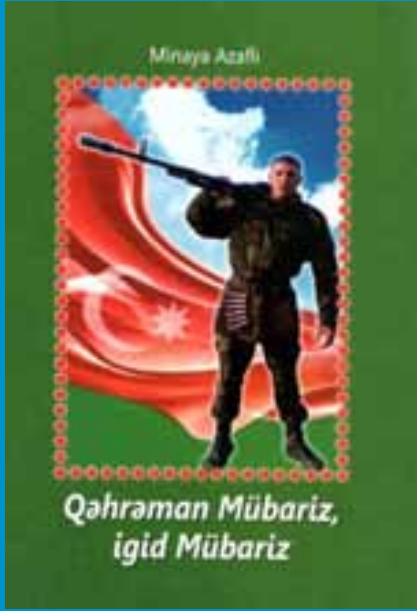
Eduard Uspenski
«**Timsah Gena və onun dostları**»
Gena adlı timsah, Qay və Çeburaşka kimi qəribə adı olan məxmər heyvancığın sərgüzəştləri.



Pamela Trevers
«**Meri Poppins**»
Adi insanların yaşadıkları adi bir dalanda qeyri-adi hadisələr baş verir. Əhvalatın qəhrəmanları isə uşaqlar və onların yeni dayəsi Meri Poppinsdir.



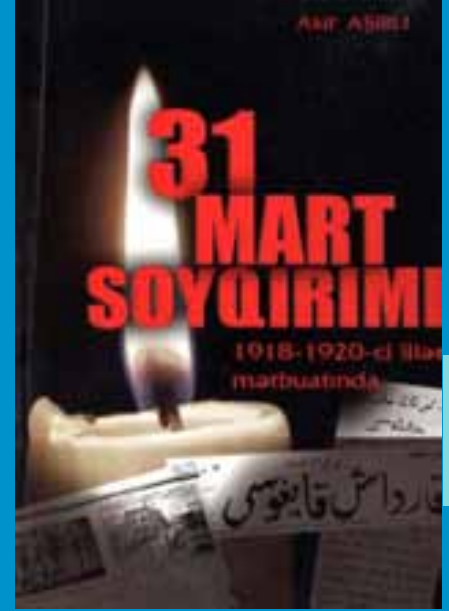
«**Təbiət haqqında hekayələr**»
Kitabda məşhur və əyləncəli hekayələr toplanıb. Heyvanların həyat tərzi, təəccüblü canlılar barədə bu kitabdən maraqlı məlumatlar oxuya bilərsən.



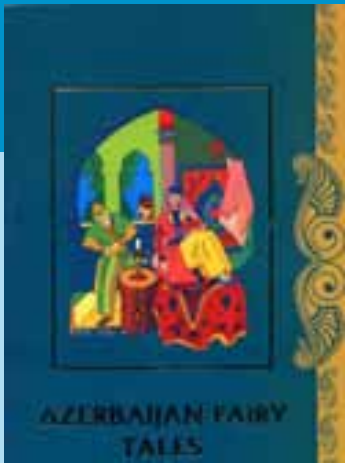
Minayə Azafli
«Qəhrəman Mübariz, İgid Mübariz»
Şeirlər toplusu
Azərbaycanın Milli Qəhrəmanı Mübariz İbrahimovun timsalında vətəni uğrunda canından keçən bütün igidlərə həsr olunub.



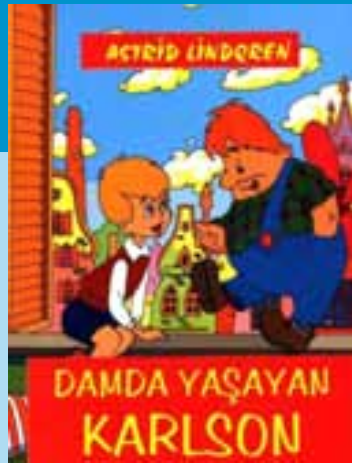
Aqil Sabiroğlu
«Qarabağ gündəliyi»
Bu kitab vasitəsilə şair Qarabağda olarkən gördüklərini çatdırmağa çalışıb.



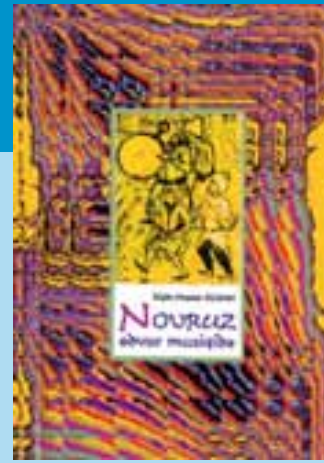
Akif Aşırılı
«31 mart soyqırımı: 1918-1920-ci illər mətbuatında»
Bu kitabda ötən əsrin əvvəllərində ermənilərin azərbaycanlılara tutduğu divanların mətbuatda necə işıqlandırılması barədə faktlar əks olunub.



«Azerbaijan fairy tales»
İngiliscə oxumağı sevirənsə, bu kitabı məsləhət bilirəm. Burada Azərbaycan xalq nağılları toplanıb.



Astrid Lindgren
«Damda yaşayan Karlson»
Evin damında yaşayan Karlson Balaca ilə necə tanış oldu? Bəs dayə? Karlson çox vaxt ondan gizlənirdi...



Elçin Muxtar Elxan
«Novruz ədvar musiqidə»
Kitabda Novruz bayramı günü ifa olunan ədvar musiqi əsərlərinin adları çəkilir, bayram ziyafətlərində klassik muğam dəstgahlarının necə səsləndirildiyindən danışılır.



Nikolay Nosov
«Bilməzin macəraları»
Çiçəkli şəhərdə cırtıdanlar yaşayırdılar. Onların şəhərinin həyatına isə Bilməz «düz qatırdı».

MƏNTİQİ SUAL

28

1. Kompasın bir əqrəbi şimalı, biri isə təbii ki, cənubu göstərir. Ola bilərmə ki, onun hər iki əqrəbi şimalı göstərsin? Niyə?



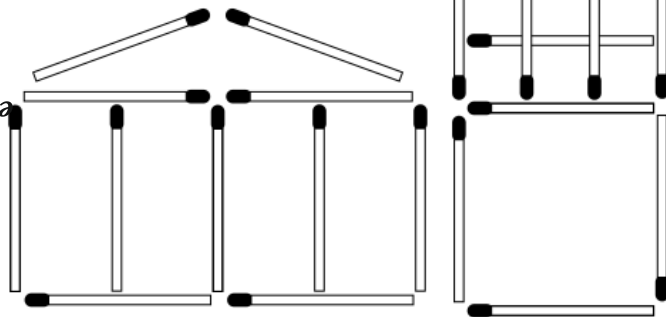
3. Əgər gecə 12-də yağış yağdırsa, o zaman 72 saat sonra günəşli hava olacağını güman etmək olarmı?

2. 10 torba, hər birində də 10 qəpik var. Hər qəpik 10 qramdır. Amma bircə torbada bütün qəpiklər saxtadır, yəni hərəsi 10 q deyil, 11 qramdır. Ancaq bircə dəfə ölçməklə bu torbaların hansının saxta qəpiklərlə dolu olduğunu bilmək olarmı? (Torbaların hamısı 1-dən 10-dək nömrələnib və hər bir torbadan istənilən sayda qəpik götürmək olar).



Ötən sayımızdakı (1(41)) məntiqi sualların cavabları:

1. Əgər birinci falçı Həqiqət olsaydı, onda yanında oturanın adının Həqiqət olduğunu deməzdi. Elə bu səbəbdən də ortada oturan qadın da Həqiqət deyildi. Deməli, sağda oturan, üçüncü falçı Həqiqətdir. Ona inanmaq olar. O isə dedi ki, ortada oturan Yalandır. Deməli, soldan birinci oturan Zarafatçıdır.



4. Zoomağazada satıcı dedi: - Bu tutuquşu eşitdiyi hər sözü təkrarlayacaq, əmin ola bilərsiniz.

Alıcı tutuquşunu aldı, amma evə gətirəndən sonra nə qədər çalışsa da, quş danışmadı. Geri qaytaranda isə satıcının yalan danışmadığı məlum oldu. Necə?

5. Açıq ocağın üstündə kağız qutuda su qaynatmaq olarmı?

2. Şərtə deyilir ki, portretə baxan adam evin tək uşağı olduğunu bildirir. Deməli, portretdəki o adamın oğludur.

Birlikdə gülək



Birinci sinif şagirdi deyir:

- Ana, bu gün məktəbin direktoru soruşdu ki, mən ailədə tək uşağam, ya yox.
- Tək uşaqsan, nədir ki?
- Mən də elə dedim.
Direktor dedi: «Şükür!»

Riyaziyyat dərsi:

- Tutaq ki, Mərdanın 35 şokolad batonu vardı. Bir gün ərzində o, 28 şokolad batonunu yedi. O biri günə nə qaldı?
Səməd cavab verir:
- Şəkərli diabeti!

Leyli, fransızca

«oxumaq» necə olar?
- Elə bizim dildəki kimi: kitabı götürmək, onu açmaq, sonra da hərflərə baxmaq.

Müəllim ana dili dərində Vahiddən soruşur:

- «Mən həyat yoldaşı axtarıram» cümləsi hansı zamandadır?
- İtirilmiş zamanda, Səlim müəllim...

Müəllim:

- Uşaqlar, unutmayın ki, biz yer üzündə ona görə yaşayırıq ki, zəhmət çəkək.
Kərim:
- Onda mən dənizçi olacam!

Dərs hissə müdiri Aydını danlayır:

- Sənə deməliyəm ki, çox, həddən artıq səndən narazıyam!
- Elə mən də sizdən narazıyam. Amma gedib bunu sizin valideynlərinizə demirəm ki!..

Tarix dərsi:

- Zəmin, orta əsrlər nə zaman bitdi?
- İnternet yaranan kimi, müəllim.

Dayə soruşur:

- Qulaqlar sən nəyə görə lazımdır?
- Hər şeyi görmək üçün.
- Axı bunun üçün sənin gözlərin var!
- Əlbəttə, var. Amma qulaqlarım olmasa, papağım gözümün üstünə düşər, mən də heç nə görmərəm...



1972-ci ildə, ABŞ-ın Oregon ştatında Con Stalberger adlı gənc içi soya ilə doldurulmuş balaca torbayla oynayan Mayk Marşalla rastlaşdı. O vaxtdək Con zədələnmiş dizini müalicə etməyin yolunu axtarırdı. Maykın torbanı ayağıyla atıb-tutması onun xoşuna gəldi, fikirləşdi ki, o da belə etsə, nəinki zədəsini sağaldar, həm də əylənər. Onlar oyun üçün ad tapdılar: Hack The Sack – «torbanı dağıt». Tezliklə onlar bu oyunu daha da populyar etmək istədilər. İkisi birlikdə «Hacky Sack» ticarət markası ilə məhsul yaratdılar, oyuna isə ad verdilər – futbeq (footbag - ingiliscə «foot» - ayaq və «bag» - torba).



FUTBEQ

Mayk Marşall 1975-ci ildə, 28 yaşında ürəktutmasından öldü. Con isə birgə oyunlarını idman səviyyəsinə qaldırmağa çalışdı. O, National Hacky Sack Association (Milli Haki Sok Assosiasiyası) adlı təşkilat yaratdı. Düzdür, sonra bu şirkətə olan bütün hüquqlarını satdı, amma oyunu idman səviyyəsinə yüksəltməyə nail oldu.

İndi futbeqin iki növü var: net-geym və futbeq-fristayl.

Net-geym tennis, badminton və voleybol elementlərini birləşdirir. Onu iki nəfər, yaxud 4 nəfər cüt-cüt bölünərək oynayır. Oyunçular xüsusi futbeq toplarını 150 sm-lik torun üstündən ayaqla bir-birlərinə atırlar. Top yalnız dizdən aşağı hissəyə dəyməlidir. Net-geym meydanı badminton kortu boyda olur. Xalları isə voleyboldakı köhnə sistem üzrə hesablayırlar. Ötürməni

tennisdə olduğu kimi diaqonal üzrə yerinə yetirmək olar. Oyun 11, yaxud 15 xaladək aparılır. Bu zaman fərq minimum 2 xal olmalıdır.

Futbeq-fristaylda isə bir neçə adam dairə boyunca düzülür, müsiqi sədaları altında topu ayaqlarında çiləyərək bir-birinə ötürür və maraqlı kompozisiyalar yerinə yetirirlər.

Futbeq topları rənginə, materialına, dolğusuna görə fərqlənir. Net-geym topları sıx doldurulur və dəridən hazırlanır. Fristaylda isə daha yumşaq və boş toplardan istifadə olunur. Futbeq üçün xüsusi ayaqqabılar geyinilir.

Futbeq yarışlarına hazırda iki təşkilat nəzarət edir: Beynəlxalq Futbeq Komitəsi və Beynəlxalq Futbeq Oyunçuları Assosiasiyası.



ƏZİZ OXUCU!

**2-5 aprel tarixində
F.Köçərli adına Respublika
Uşaq Kitabxanasının oxu
zalında 2 aprel Beynəlxalq
Uşaq Kitabı Gününə həsr
olunmuş V Milli Uşaq Kitabı
Sərgisi keçiriləcək.**

**Sərgidə Azərbaycan
nəşriyyatları tərəfindən
son dövrlərdə nəşr olunmuş
uşaq ədəbiyyatı
nümayiş olunacaq.**

**Ünvan: S.Vurğun küç. 88.
Tel: 012-597-08-51
012-597-09-86**



Azərbaycan Respublikası Ədliyyə
Nazirliyində qeydiyyatdan keçib.
Qeydiyyat nömrəsi: 2004
2006-cı ilin noyabrından ("Körpəm" adı ilə
2006-cı ilin martından) çıxır.
Təşkilati dəstək: Azərbaycan
Respublikası Mədəniyyət
və Turizm Nazirliyi
F.Köçərli adına Respublika
Uşaq Kitabxanası

Baş direktor və təsisçi:

Fizurə Quliyeva,
əməkdar mədəniyyət işçisi

Baş redaktor: Ülviyyə Gülməmmədova

Məktəblərlə iş: İlahə Quliyeva

Korrektor: Zahirə Dadaşova
Bədii tərtibat: Elşən Qurbanov
Yayım üzrə menecer: Rafət Quliyev

Üz qabığında: Əkrəm Quliyev

Müəlliflik hüququ "Göy qurşağı"na
məxsusdur. Xüsusi icazə olmadan jurnalın
surətini və yaxud elektron variantını çap
etmək və yaymaq qanuna ziddir.

Ünvan: Bakı, AZ1022

S.Vurğun küçəsi - 88.

Tel: (+99412) 597 08 51,

(+99412) 597 08 79.

**Jurnalımıza abunə olmaq istəyirsinizsə,
yuxarıdakı ünvana müraciət edə bilərsiniz.**

goyqurshagi@mail.ru

Tiraj 3000



www.clb.az